

ПРОТОКОЛ

от

**Първото заседание на Съвместната междуправителствена комисия
между Република България и Република Северна Македония,
създадена на основание член 12 от
Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество
между Република България и Република Македония,
подписан на 1 август 2017 година в Скопие,
състояло се в София на 10 юни 2019 г.**

В заседанието взеха участие:

От страна на **Република България:**

- г-жа Екатерина Захариева, съпредседател, заместник министър-председател по правосъдната реформа министър на външните работи на Република България
- г-н Атанас Запрянов, заместник-министър на отбраната
- г-жа Лилия Иванова, заместник-министър на икономиката
- г-н Валентин Йовев, заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството
- г-жа Деница Сачева, заместник-министър на образованието и науката
- г-н Любен Кънчев, заместник-министър на туризма
- г-жа Амелия Гешева, заместник-министър на културата
- г-жа Султанка Петрова, заместник-министър на труда и социалната политика
- г-жа Венета Цветкова, директор на дирекция „Енергийни проекти и международно сътрудничество“ в Министерство на енергетиката
- г-жа Надежда Бухова, директор на дирекция „Европейска координация и международно сътрудничество“ в Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
- г-жа Милена Джумайска, главен експерт в дирекция „Европейски съюз и международно сътрудничество“ в Министерство на вътрешните работи

От страна на **Република Северна Македония**:

- г-н Никола Димитров, съпредседател, министър на външните работи на Република Северна Македония
- г-н Крешник Бектеши, министър на икономиката
- г-н Бежим Максуди, заместник-министър на отбраната
- г-н Деян Павлески, заместник-министър на местното самоуправление
- г-н Петър Атанасов, заместник-министър на образованието и науката
- г-н Шофкет Хазари, държавен съветник по туризма в Министерство на икономиката
- г-жа Ясминка Киркова, държавен съветник в Министерство на транспорта и комуникациите.

Заседанието започна с кратки приветствия от двете страни. Обсъден и приет бе следният

ДНЕВЕН РЕД:

1. Обсъждане на постигнатото в отделните сектори, в изпълнение на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество между Република България и Република Македония.
2. Обсъждане на бъдещи конкретни стъпки през следващата година за задълбочаване на сътрудничеството в отделните сектори.
3. Приемане на годишния доклад за работата на Съвместната мултидисциплинарна експертна комисия по исторически и образователни въпроси между Република България и Република Северна Македония.
4. Подписване на Протокола от проведеното първо заседание на Междуправителствената комисия.

ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Двете страни отчетоха следните развития, настъпили след влизането в сила на Договора:

Политически диалог

През отчетния период бяха положени усилия за по-нататъшно развитие на политическия диалог. Бяха разменени следните посещения и срещи:

На равнище президент:

- 16-17 февруари 2018 г. – официално посещение на президента на Република България, г-н Румен Радев, в Скопие по покана на президента на Република Северна Македония, г-н Гьорге Иванов;

- 6 май 2018 г. – проведена среща на президента на Република България, г-н Румен Радев, с президента на Република Северна Македония, г-н Гьорге Иванов, в Дойран;

- 14-15 юни 2018 г. – официално посещение на президента на Република Северна Македония, г-н Гьорге Иванов, по покана на президента на Република България, г-н Румен Радев, в София;

- 12 май 2019 г. – официално посещение на президента на Република България, г-н Румен Радев, в Скопие по случай встъпването в длъжност на новоизбрания президент на Република Северна Македония, г-н Стево Пендаровски.

На парламентарно равнище:

- 8-9 август 2017 г. – официално посещение на председателя на Народното събрание на Република България, г-н Димитър Главчев, в Република Северна Македония, по покана на председателя на Събранието на Република Северна Македония, г-н Талат Джафери;

- 20-22 март 2018 г. – среща в София между групите за приятелство на Народното събрание на Република България и Събранието на Република Северна Македония;

- 19-20 февруари 2019 г. – посещение на председателя на Събранието на Република Северна Македония, г-н Талат Джафери, в София, по покана на председателя на Народното събрание на Република България, г-жа Цвета Караянчева;

- 23-25 май 2019 г. – среща на председателя на Народното събрание на Република България, г-жа Цвета Караянчева, с председателя на Събранието на Република Северна Македония, г-н Талат Джафери, във Ватикана, по случай 24 май – Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост.

На равнище министър-председател:

- 1-2 август 2017 г. – официално посещение на министър-председателя на Република България, г-н Бойко Борисов, в Скопие, по покана на министър-председателя на Република Северна Македония, г-н Зоран Заев.

- 23 ноември 2017 г. – проведено заседание между правителствата на Република България и Република Северна Македония в гр. Струмица, Република Северна Македония, в рамките на което бе осъществена двустранна среща между министър-председателите на двете държави.

- 7 декември 2017 г. – конференция в София на тема „Засилване на регионалната интеграция на Балканите – в контекста на 25 години партньорство между Световната банка и България”, организирана от премиера на Република България, г-н Бойко Борисов, по време на която е поканен и участва премиерът на Република Северна Македония, г-н Зоран Заев.

- 1 март 2018 г. – работен обяд в София, даден от министър-председателя на Република България, г-н Бойко Борисов, с участието на лидерите от Западните Балкани, включително г-н Зоран Заев, и високопоставени представители на ЕС.

- 12 март 2018 г. – участие в Скопие на министър-председателя на Република България, г-н Бойко Борисов, в отбелязването на 75-годишнината от депортирането на местни евреи в концентрационния лагер Треблинка, Полша.

- 24 май 2018 г. – съвместно посещение във Ватикана на министър-председателя на Република България, г-н Бойко Борисов, и министър-председателя на Република Северна Македония, г-н Зоран Заев, по повод традиционната аудиенция за Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост – 24 май;

- 2 август 2018 г. – съвместно отбелязване на 115-та годишнина от Илинденско-Преображенското въстание в Благоевград, с участието на министър-председателя на

Република България, г-н Бойко Борисов, и министър-председателя на Република Северна Македония, г-н Зоран Заев.

- 4 февруари 2019 г. – работно посещение на министър-председателя на Република Северна Македония, г-н Зоран Заев, в София, по повод отбелязването на 147-та годишнина от рождението на Гоце Делчев.

На равнище министър на външните работи:

- 1-2 август 2017 г. – среща между министъра на външните работи на Република България, г-жа Екатерина Захариева, и министъра на външните работи на Република Северна Македония, г-н Никола Димитров, в рамките на официалното посещение на премиера на Република България, г-н Бойко Борисов в Скопие.

- 23 ноември 2017 г. – среща между министъра на външните работи на Република България, г-жа Екатерина Захариева, и министъра на външните работи на Република Северна Македония, г-н Никола Димитров, в рамките на проведеното заседание между правителствата на Република България и Република Северна Македония в гр. Струмица.

- 14 февруари 2018 г. – официално посещение на министъра на външните работи на Република Северна Македония, г-н Никола Димитров, в София за размяна на ратификационните инструменти и влизане в сила на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество.

- 16 май 2018 г. – среща между министъра на външните работи на Република България, г-жа Екатерина Захариева, и министъра на външните работи на Република Северна Македония, г-н Никола Димитров, по време на Срещата на върха ЕС-Западни Балкани в София.

- 15-16 юни 2018 г. – среща на министъра на външните работи на Република България, г-жа Екатерина Захариева, с министъра на външните работи на Република Северна Македония, г-н Никола Димитров в Скопие, по време на откриването на съвместния музикален фестивал „One Love Tour”, с участието на изпълнители от двете страни.

- 24-25 февруари 2019 г. – официално посещение на министъра на външните работи на Република Северна Македония, г-н Никола Димитров, в София.

В областта на европейската интеграция

Проведени са две работни посещения на представители от държавната администрация на Република Северна Македония в Министерски Съвет, Министерство на регионалното развитие и благоустройството и Министерство на вътрешните работи на Република България, с цел обмяна на опит в реализирането на проекти по европейски програми.

В областта на икономиката

През 2017 г. и 2018 г. се констатира увеличаване на стокообмена. За съжаление размера на стокообмена все още не отговаря на потенциала на икономическото сътрудничество между двете държави.

На 17.01.2019 г. в Скопие беше проведен съвместен бизнес форум, под патронажа на г-н Томислав Дончев, заместник министър-председател в правителството на Република България и г-н Кочо Ангюшев, заместник-председател на правителството на Република Северна Македония. Проведени бяха срещи на институционално и бизнес ниво.

В периода 6-7 март 2019 г. в Скопие се проведе Първата сесия на Смесената комисия за икономическо сътрудничество между правителството на Република България и правителството на Република Северна Македония. С цел да се подобри правната уредба, двете страни се споразумяха по време на второто междуправителствено заседание (G2G), което ще се проведе тази година, да подпишат Меморандум в областта на подкрепата за малките и средните предприятия (МСП) и насърчиха сключването на няколко различни меморандума за сътрудничество в областта на развитието на индустриалните зони, в областта на селското стопанство и в областта на трансграничното сътрудничество относно процедурата за железопътния гранично-пропускателен пункт.

На 29 март 2019 г. в Делегацията на ЕС в Скопие се състоя официално откриване на туининг проект в областта на статистиката в Република Северна Македония, с изпълнител Националният статистически институт на Република България и бенефициер Държавният институт за статистика на Република Северна Македония. Проектът е част от помощта на ЕС за реформата в публичната администрация на Република Северна Македония.

На 5 юни 2019 г. в Скопие се проведе седмото редовно годишно събрание на Македоно-българската стопанска камара (МБСК), по време на което е подписан Меморандум за сътрудничество с Българо-македонската промишлена палата.

В областта на енергетиката

Между Република България и Република Северна Македония съществуват добри отношения в областта на енергетиката, както на двустранна основа, така и в рамките на различни международни инициативи.

На 1 август 2017 г., е подписан Меморандум за разбирателство за сътрудничество в областта на природния газ между Министерството на енергетиката на Република България и Министерството на икономиката на Република Северна Македония.

На 24 октомври 2017 г. на посещение в София бе министърът на икономиката на Република Северна Македония, г-н Крешник Бектеши. В рамките на посещението се проведе първото заседание на съвместната газова работна група, която проучва възможностите за развитие на нова директна връзка между газовите системи на България и Република Северна Македония.

По време на провело се на 23 ноември 2017 г., в гр. Струмица, съвместно заседание между правителствата на Република България и Република Северна Македония, бяха подписани две споразумения в енергийния сектор: Споразумение между електроенергийните системни оператори на двете страни (ЕСО ЕАД и МЕПСО) и Споразумение между българския газопреносен оператор "Булгартрансгаз" ЕАД и Акционерното дружество за извършване на енергийни дейности Македонски енергийни ресурси „МЕР АД Скопие“.

На 12 април 2018 г. в София, бе подписан Меморандум за разбирателство между Българска независима енергийна борса, Македонския електропреносен системен оператор (МЕПСО), Енергийната регулаторна комисия на Република Северна Македония и Електроенергийния системен оператор (ЕСО) на Република България, с който беше поставено началото на осъществяването на обединението на пазарите „Ден напред“ на двете страни. На 18 май 2018 г., в София, беше подписан Меморандум между Министерството на енергетиката на Република България и Министерството на икономиката на Република Северна Македония за обединение на електроенергийните пазари „Ден напред“.

В областта на отбраната

Двете страни отчитат повишаване на интензитета на сътрудничество в областта на отбраната в резултат на подписаните, в периода 2017-2018 г. и в средата на м. май 2019 г., двустранни документи между министерствата на отбраната на Република България и Република Северна Македония – Спогодба за провеждане на обучение на военнослужещи от Република Северна Македония по линия на Сухопътни войски и Военновъздушните сили, както и Протокол за обмен на почиващи и техните семейства.

В рамките на подписания през м. октомври 2018 г. в Скопие План за двустранно военно сътрудничество за 2019 г. се поставя фокус върху продължаването на диалога в областта на отбраната и сигурността чрез провеждане на двустранни консултации и експертни срещи; провеждане на съвместни двустранни учения и тренировки по линия на видовете въоръжени сили и военната полиция; участие на двете страни в многонационални учения, касаещи повишаването на оперативната съвместимост с НАТО; предаване на българския опит в процеса на евроатлантическа интеграция на Република Северна Македония; както и провеждането на курсове за обучение на военнослужещи от Република Северна Македония в българските военноучебни заведения.

В областта на вътрешните работи

Република България и Република Северна Македония поддържат директни контакти и ефективно взаимодействие в областта на вътрешните работи. Провеждат се периодични срещи за обмен на опит, както и успешни съвместни операции. През май 2018 г. бе осъществено работно посещение на заместник-министър на вътрешните работи на Република Северна Македония, с цел споделяне на българския опит в противодействието на тероризма и радикализацията и в борбата с вътрешната корупция. Организиран бяха поредица от срещи и бе потвърдена готовността на българската страна да подпомага усилията на Република Северна Македония в постигането на европейските изисквания и стандарти в тези области.

В областта на регионалното развитие и благоустройството

- трансгранично сътрудничество:

Продължава отличното сътрудничество по изпълнение на Програмата за трансгранично сътрудничество между Република България и Република Северна

Македония за периода 2014-2020 г. Публикувани са две покани за набиране на проектни предложения. По Първата покана са сключени 48 договора на обща стойност 10 335 473 евро, които са приключили успешно своето изпълнение до края на 2018 г.

- пътна инфраструктура:

Не е постигнат съществен напредък по този ключов въпрос. Двете страни потвърждават приоритетното значение за изграждане на всички аспекти на мултимодалния Транспортен коридор № 8.

На 1 август 2017 г. беше подписан Меморандум за разбирателство между Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията на Република България и Министерство на транспорта и съобщенията на Република Северна Македония за развитието на железопътните връзки между София и Скопие, като са договорени конкретни срокове за извършване на строителните дейности на територията на Република България и Република Северна Македония.

По време на първата сесия на Смесената комисия за икономическо сътрудничество между правителството на Република България и правителството на Република Северна Македония, в областта на транспорта беше обсъдено изпълнението на проектите на железопътната линията „София – Скопие“ и беше взето решение за сформирание на експертна работна група, която проведе първата си среща на 2 април 2019 г. в гр. София. По време на срещата се обсъдиха координацията на дейностите по подготовката, предприемане на необходимите мерки по осигуряване на финансирането и изграждането на транс-гранична връзка между Република България и Република Северна Македония, а именно трите участъка „Куманово – Беляковци“, „Беляковци – Крива паланка“ и „Крива паланка – Българска граница“. Предстои провеждането на втората среща на работната група в гр. Скопие, Република Северна Македония.

В областта на културата

На 4 февруари 2019 г. в гр. София беше подписана Програма за сътрудничество в областта на културата между Министерство на културата на Република България и Министерство на културата на Република Северна Македония за периода 2018-2021 г.

На основата на подписан Договор между Министерство на културата на Република България и Министерство на културата на Република Северна Македония за организиране на съвместна изложба в Скопие през 2019 г., беше организирана съвместна

археологическа изложба в гр. Скопие, посветена на 100-годишнината от откриването на некропола в Требенище. На официалното откриване на изложбата, което се състоя на 15 март 2019 г. в Археологическия музей в гр. Скопие, присъстваха премиерът на Република Северна Македония, г-н Зоран Заев, двамата министри на културата – г-н Боил Банов, Република България, и г-н Асаф Адеми, Република Северна Македония, народни представители от Република Северна Македония, представители на местните власти, общественици и интелектуалци.

Опазването на българските военни паметници и гробища

Установени са добри контакти, но е необходим реален напредък за издирването, възстановяването и опазването на българските военни паметници и гробища на територията на Република Северна Македония в духа на европейските ценности.

В областта на образованието и науката

- образование

В периода 27-29 май 2019 г. бе осъществено официално посещение на министъра на образованието и науката на Република България, г-н Красимир Вълчев, в Република Северна Македония.

В рамките на визитата министрите на образованието и науката на двете страни обсъдиха организирането на обучителни курсове за кандидат-студенти, както и предложение на българската страна висшите училища от двете държави да организират и кандидат-студентски борси и насърчаването на контактите между децата и младежите от двете страни и чрез летни лагери, с цел обмен на добри практики и реализиране на съвместни проекти.

- наука

Българската академия на науките (БАН) и Академията на науките и изкуствата на Република Северна Македония (МАНУ) поддържаха добро сътрудничество и отношения. През м. юни 2018 г. в Скопие на конференция, организирана от БАН и МАНУ, беше подписана Платформа за подпомагане на изпълнението на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество между Република България и Република Македония.

В областта на туризма

През 2018 г. приблизително 560 000 граждани на Република Северна Македония са посетили България с цел туризъм, което е увеличение от 2.6% спрямо 2017 г., което нарежда Република Северна Македония на 5-то място по брой туристи, посетили Република България.

В областта на земеделието, храните и горите

Въз основа на разпоредбите на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество и в изпълнение на Протокола от Първото заседание на Смесената междуправителствена комисия за икономическо сътрудничество между Република България и Република Северна Македония, се осъществяват регулярни срещи и обмяна на опит между представителите на Министерство на земеделието, храните и горите на Република България и Министерство на земеделието, горите и водното стопанство на Република Северна Македония, както и между изпълнителните агенции към двете министерства.

В областта на здравеопазването

На 22 януари 2019 г. в София бе подписан план за сътрудничество между двете Министерства на здравеопазването, който предвижда мащабни съвместни действия в посока подготовка на Република Северна Македония за членство в ЕС. Планът предвижда установяване на преки връзки между болници, учебни заведения, регионални здравни инспекции, с цел разрешаване на задачи от оперативен порядък в различните сфери от взаимен интерес.

В изпълнение на този план се подписаха конкретни планове за сътрудничество между Специализираната болница за активно лечение по акушерство и гинекология – „Майчин дом“ ЕАД и Центъра за майчино и детско здраве в Скопие, Република Северна Македония, както и между Изпълнителната агенция по лекарствата към Министъра на здравеопазването на Република България и Агенцията за лекарства и медицински изделия на Република Северна Македония.

В областта на околната среда и водите

На 11 април 2019 г. беше подписано Споразумение между Министерството на околната среда и водите на Република България и Министерството на околната среда и

пространственото планиране на Република Северна Македония за сътрудничество в областта на опазване на околната среда и водите. Към него беше приета двугодишна програма за периода 2019 – 2020 г. с конкретни задачи и срокове за тяхното изпълнение.

Сътрудничество на Агенцията по геодезия, картография и кадастър на Република България с Агенцията по кадастър на недвижимите имоти на Република Северна Македония:

В периода септември – декември 2018 г. успешно беше реализиран проектът, който цели свързване на нивелачните мрежи на Република България и Република Северна Македония .

На териториите на двете държави бяха извършени прецизни нивелачни, съпътстващи гравиметрични и ГНСС (глобални навигационни спътникови системи) измервания по нивелачните репери от трите нивелачни линии (гранични връзки) между Република България и Република Северна Македония.

ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Двете страни се съгласиха да предприемат следните стъпки за задълбочаване на сътрудничеството в следващия отчетен период:

Политически диалог

Да продължи интензивният диалог във всички области с цел ефективното и добросъвестно изпълнение на буквата и духа на Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество в неговата цялост. От страна на Република Северна Македония е поет ангажимент за пълно придържане към критерия за добросъседски отношения. На тази основа, България поема ангажимент да продължи подкрепата си за европейската интеграция на Република Северна Македония. Двете страни поемат ангажимент да си оказват взаимна подкрепа за кандидатури в международните организации.

В областта на икономиката

Да продължи изпълнението на постигнатите договорености по време на Първата сесия на Смесената комисия за икономическо сътрудничество. За тази цел до края на 2019 г. следва да се осъществи посещение на министъра на икономиката на Република Северна Македония в Република България. Посещението в София следва да бъде съпътствано с провеждането на бизнес форум и преки срещи между български компании и такива от Република Северна Македония, с дейност в областта на хранително-вкусовата, фармацевтичната промишленост и други.

В областта на енергетиката

Изпълнение на Меморандума между Министерството на енергетиката на Република България и Министерството на икономиката на Република Северна Македония за обединение на електроенергийните пазари „Ден напред“.

В областта на отбраната

Да продължи реализирането на мероприятията, включени в Плана за двустранно военно сътрудничество между министерствата на отбраната на Република България и Република Северна Македония за 2019 г. с акцент върху споделянето на българския опит по интеграцията на Република Северна Македония в НАТО.

В областта на вътрешните работи

Задълбочаване на сътрудничеството във всички области от взаимен интерес с акцент върху борбата с тероризма и предотвратяване на насилствения екстремизъм, укрепване на граничния контрол и противодействие на незаконната миграция, борба с организираната престъпност, противодействие на вътрешната корупция.

Подписване до края на 2019 г. на Протокол между правителството на Република България и правителството на Република Северна Македония за сътрудничеството в областта на борбата срещу трафика на хора.

В областта на регионалното развитие и благоустройството

Изграждането на инфраструктурата по Коридор 8 остава основен приоритет. От българска страна ще бъдат търсени възможности за ускорено изграждане на проекта „Скоростен път Дупница – Кюстендил – Гюешево“.

От страна на Република Северна Македония ще бъде оказано съдействие при евентуален интерес на български компании за включване в изграждането на инфраструктурата на нейна територия.

По линия на трансграничното сътрудничество се очаква да бъдат сключени нови 17 договора по Втората покана в областта на опазването на околната среда, туризма и подобряване на конкурентоспособността, на обща стойност 5 110 606 евро, с което финансовият ресурс за програмния период 2014-2020 ще бъде изчерпан.

Да се пристъпи към подписване на съгласувания текст на Меморандума за сътрудничество между Министерството на регионалното развитие и благоустройството на Република България и Министерството на местното самоуправление на Република Северна Македония с оглед на обмен на опит и добри практики и засилване на институционалния капацитет на териториално сътрудничество и регионално развитие, както и за подобряване на функционалността на системата за местно самоуправление и развитие на общините.

В областта на транспорта, информационните технологии и съобщенията

Ще се изпълняват ангажиментите, поети по време на Първата сесия на Смесената междуправителствена комисия за икономическо сътрудничество между Република България и Република Северна Македония.

В областта на културата

В съответствие с Програмата за сътрудничество в областта на културата между Министерство на културата на Република България и Министерство на културата на Република Северна Македония за периода 2018-2021 г., подписана на 4 февруари 2019 г. в гр. София, двете страни ще насърчават прякото сътрудничество между институции, професионални организации и асоциации в областта на културата и изкуствата.

Опазването на българските военни паметници и гробища

Осъществяване на реален напредък за издирването, възстановяването и опазването на българските военни паметници и гробища на територията на Република

Северна Македония в духа на европейските ценности. До края на 2019 г. следва да бъде възстановен паметникът на полковник Каварналиев. В следващия период да се обсъди съвместно отбелязване на битката при Каймакчалан.

В областта на образованието и науката

Съгласуване и подписване до края на 2019 г. на нова Програма между правителствата на двете държави за сътрудничество в областта на образованието и науката.

В областта на туризма

В изпълнение на решенията от първото заседание на Междуправителствената комисия за икономическо сътрудничество през следващия период следва да бъдат постигнати конкретни резултати, както следва:

- засилване на сътрудничеството в областта на летния, зимния, спа и алтернативния туризъм;
- създаване на двустранна работна група в областта на туризма и двугодишен план за съвместни действия в областта на туризма;
- подписване на Меморандум за сътрудничество в областта на туризма между Министерството на туризма на Република България и Министерството на икономиката на Република Северна Македония;
- посещение на министъра на туризма на Република България в Република Северна Македония и организиране на бизнес форум в областта на туризма;
- обмяна на опит и добри практики в областта на законодателството в туристическия сектор;
- насърчаване на инвестиции в туристическия сектор;
- проучване на възможностите за създаване на чартърна самолетна линия София-Скопие и Охрид-Варна;
- обмяна на опит в управлението на програми и проекти в областта на туризма, финансирани от Европейските фондове.

В областта на земеделието, храните и горите

Подписване на Меморандум за сътрудничество между Министерство на земеделието, храните и горите на Република България и Министерство на земеделието, горите и водното стопанство на Република Северна Македония.

В областта на здравеопазването

Подписване на план за сътрудничество между Изпълнителната агенция „Медицински надзор“ и хомолога в Република Северна Македония. Осъществяване на контакти и сътрудничество между Българския Червен кръст и Червения кръст на Република Северна Македония.

В областта на правосъдието

Осъществяване на контакти между двете Министерствата на правосъдието с цел засилване на сътрудничеството в тази област.

В областта на труда и социалната политика

Ще бъдат осъществени контакти между Министерство на труда и социалната политика на България със съответните институции на Република Северна Македония за оказване на съдействие, както във връзка с подготовката на преговорите за присъединяване на Република Северна Македония към ЕС в областта на заетостта, социалната политика, свободното движение на хора (в частност на работници и координацията на системите за социална сигурност), така и в други области, които представляват интерес за Република Северна Македония.

В областта на младежта и спорта

Подписване на Споразумение за сътрудничество в областта на младежта между Министерство на младежта и спорта на Република България и Агенцията за младежта и спорта на Република Северна Македония.

ПО ТРЕТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Двете страни разгледаха годишния доклад на Съвместната мултидисциплинарна експертна комисия по исторически и образователни въпроси и съдържащите се в него предложения до правителствата. Двете страни размениха своите оценки за досегашната работа на Комисията и постигнатия напредък в областта на античността. На тази основа взеха следните решения:

1. Приемат предложенията за съвместно отбелязване на следните личности от общата ни история: св. св. Кирил и Методий, св. Климент, св. Наум и цар Самуил. Правителствата на двете държави се задължават да популяризират постигнатите договорености и в най-кратки срокове да съгласуват дати и церемонии за общото им отбелязване. При всички официални чествания на тези личности следва ясно да се отбелязва историческата истина за общата ни история.

2. Приема общите принципи и бележки по съдържанието на учебниците за 5 клас в Република България и за 6 отделение в Република Северна Македония (Праистория и Стара история). Подкрепя предложението на комисията за разглеждане на учебния материал в учебниците за 6 клас в Република България и 7 отделение в Република Северна Македония (Средновековие) до края на 2019 г.

3. Съвместната мултидисциплинарна експертна комисия по исторически и образователни въпроси решително да ускори своята дейност по съществени теми от общата ни история (Гоце Делчев, Илинденско-Преображенското въстание и други) настоявайки за постигане на реални резултати до края на 2019 г., включително и по съдържанието на учебниците. В своята работа Комисията стриктно да се придържа към разпоредбите на чл. 8, т. 2 от Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество, а именно „...за да допринесе за обективното, основаващо се на автентични и основани на доказателства исторически извори, научно тълкуване на историческите събития“.

Този протокол е съставен в два оригинални екземпляра, всеки от които на официалните езици на двете страни – български език, съгласно Конституцията на Република България и македонски език, съгласно Конституцията на Република Северна Македония. Двата екземпляра имат еднаква валидност.

Протоколът е подписан в София на 10 юни 2019 г.

Г-ЖА ЕКАТЕРИНА ЗАХАРИЕВА

СЪПРЕДСЕДАТЕЛ

ОТ СТРАНА НА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В

**СМЕСЕНАТА МЕЖДУПРАВИТЕЛСТВЕНА
КОМИСИЯ**

Г-Н НИКОЛА ДИМИТРОВ

СЪПРЕДСЕДАТЕЛ

ОТ СТРАНА НА

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ В

**СМЕСЕНАТА МЕЖДУПРАВИТЕЛСТВЕНА
КОМИСИЯ**

СВЕТИТЕ БРАТЯ КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Мисионерското дело на светите братя Кирил и Методий полага основите на християнската култура и духовност на славянските народи. Приемането и разпространението на писмеността и преводите на богослужбените книги позволява на славянските народи да се запознаят с християнското учение на разбираем език. Делото на светите братя е съхранено и развито в книжовните центрове в Преслав и Охрид, които се намират в средновековната българска държава, където техните ученици намират условия за работа. Това дава съществено основание на съвремените държави Република България и Република Северна Македония съвместно да отбелязват деня на св. св. Кирил и Методий.

Бурните културни процеси, които започват да текат през XIX век, намират израз и в засиления интерес към живота и делото на св. св. Кирил и Методий. В средата на XIX в. паметта за светите братя става част от светската културна традиция, когато денят на техния църковен празник започва да се отбелязва в училищата. За първи път това се случва в Пловдив през 1851 г. Процесът на духовно пробуждане намира израз в повсеместното отбелязване на празника в множество училища на територията на съвременна Република България и Република Северна Македония. Впоследствие делото на светите братя Кирил и Методий и техните ученици започва да се отбелязва и в други славянски страни, а приносът им за европейската цивилизация е признат и от Католическата църква, която ги обявява за „Съпокровители на Европа“.

Казаното дотук дава основание и задължава двете страни с отговорността за съхраняване на паметта за делото на светите братя Кирил и Методий и техните ученици чрез ежегодни съвместни чествания.

СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

Делото на светите братя Кирил и Методий е продължено от техните ученици, сред които изпъква личността на св. Климент (ок. 830-916). След Великоморавската мисия св. Климент е посрещнат в средновековната българска държава. Ок. 886 г. е изпратен от българския княз Борис-Михаил в областта Кутмичевица, където като просветител и творец полага основите на Охридската книжовна школа. Ок. 893 г. по нареждане на българския цар Симеон е ръкоположен за Велички епископ.

Неговата проповед и богослужение са от голямо значение за разпространението и утвърждаването на християнската култура и писмеността. Чрез преводите на богословска литература и създадените от него химнографски творби, както и благодарение на учителската му дейност, са подготвени многобройни ученици. Това го прави една от най-важните личности за културата на днешните Република България и Република Северна Македония.

Всичко това дава основание на двете страни да пазят паметта за делото на св. Климент чрез съвместно отбелязване при подходящи поводи.

СВЕТИ НАУМ ОХРИДСКИ

Делото на светите братя Кирил и Методий е продължено от техните ученици. Сред тях е св. Наум (ок. 830-910), взел участие във Великоморавската мисия, откъдето след смъртта на св. Методий и изгонването на неговите ученици пристига в средновековна България. Той е един от основоположниците на Плисковско-Преславската книжовна школа. Около 893 г. е изпратен от българския цар Симеон в Охрид, където продължава просветителската дейност на св. Климент в Охридската книжовна школа и изгражда манастир на брега на Охридското езеро, който днес носи неговото име. След смъртта му култът към св. Наум се утвърждава на териториите на днешните държави Република България, Република Северна Македония и съседните страни. По-късно неговият култ се разпространява и сред част от мюсюлманското население.

Просветителското дело и приносът на св. Наум за развитието на писмеността и културата на Република България и Република Северна Македония дават основание на двете страни да пазят паметта за делото му чрез съвместно отбелязване при съответни юбилеи.

ЦАР САМУИЛ

Цар Самуил е владетел на голяма средновековна държава, която основната част на съвременната историческа наука определя като Българско царство с център на територията на днешна Република Северна Македония. То обхваща значителна част от земите и населението на Балканския полуостров. Цар Самуил и неговата драматична съдба са символ на общата история, която се споделя от двете съвременни държави Република България и Република Северна Македония.

Съвместната комисия предлага на двете правителства в духа на подписания двустранен Договор, честването на цар Самуил да бъде знак на споделени ценности и истинско добросъседство и приятелство.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ДО ПРАВИТЕЛСТВОТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ПРАВИТЕЛСТВОТО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Съвместната комисия разгледа и обсъди учебниците по история за 5-ти клас на Република България и учебниците по история за 6-то отделение в Република Северна Македония и констатира известни недостатъци и възможности за подобрения. С оглед на това се препоръчва избягване на:

- Необосновани исторически внушения за античната история;
- Недостатъци в историческата география, по-специално използването на географски карти, които не съответстват на точното историческо време и контекст;
- Фактографски неточности.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ УЧЕБНИЦИТЕ ЗА V-ТИ КЛАС В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:

1. Включване на по-широк регионален контекст, по-специално на земите на запад от Древна Тракия, ще представи по-пълноценно историческите процеси и ще създаде по-богата картина за културно-историческото наследство на региона.
2. С оглед на по-голяма терминологична прецизност, определения като „днешни български земи“ или „територията на съвременна България“, са по-подходящи за употреба в контекста на античната история, отколкото единствено определението „български земи“.
3. Предлагаме по-внимателно да се датира появата на тракийската култура в древността.
4. При представяне на някои общности в древността, следва да се имат предвид доминиращите тези в историографията за тяхната етнокултурна характеристика (например за дарданите).
5. Историческите карти да се използват в съответствие с историческия контекст, и с поставените методически цели.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ УЧЕБНИЦИТЕ ЗА VI ОТДЕЛЕНИЕ В РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ:

1. По-обширно застъпване на проблематиката, свързана с Древна Тракия и траките ще допринесе за по-доброто познаване на културно-историческото наследство на региона.
2. Внушението за континюитет между Древна Македония и съвременната македонска държава представлява исторически анахронизъм.
3. Внушенията за институционален континюитет между мисията на апостол Павел и средновековните църковни структури, съществували на територията на съвременна Република Северна Македония, са необосновани.
4. Историческите карти на древната македонска държава ще бъдат по-точни, ако съответстват на конкретния времеви исторически период.
5. При представяне на някои общности в древността, следва да се имат предвид доминиращите тези в историографията за тяхната етнокултурна характеристика (например за пеоните, дарданите, мигдоните).